

Výroba traktorů Zetor v zahraničí

Zahraniční výroba

Počínaje rokem **1950** rozvíjel Motokov (zahraniční obchodní organizace ve státním vlastnictví) prodej v zahraničí, na základě dohod o kompenzačním obchodě. Tímto způsobem přispívala společnost Zetor k motorizaci zemědělství v méně rozvinutých zemích.

V Asii, na Středním východě a v Jižní Americe se traktory Zetor staly oblíbenými, protože byly spolehlivé a snadno se provozovaly i udržovaly.

Zajímavou možností byla montáž na dalekých trzích, neboť umožňovala šetřit vysoké náklady za zámořskou přepravu (4911). Z toho důvodu uzavřel Motokov, v šedesátých letech minulého století, partnerství s místními výrobci a to formou licenčních smluv nebo společných podniků pro místní výrobu a montáž. V Barmě, Indii a Iráku byly postaveny závody, které v letech **1964** až **1993** vyrobily více než 120 000 traktorů.

Polsko

- **Ursus**

V důsledku politiky RVHP (Rady vzájemné hospodářské pomoci) bylo Československo a Polsko přinuceno spolupracovat na výrobě traktorů.

V roce **1964** dodala společnost Zetor výrobní dokumentaci a výkresy modelů první unifikované řady, aby napomohla modernizaci sortimentu společnosti Ursus. Od roku **1970** dodávala společnost Zetor 50% všech součástí traktorů Ursus.

Od roku **1969** započala vzájemná spolupráce na druhé unifikované řadě, Zetor Crystal. Ursus dodával jednotky zadní nápravy a hydrauliku do Brna a také vyráběl traktory pod svým vlastním názvem, přičemž většina dílů a součástí pocházela ze Zetoru.

Tato spolupráce pokračovala do roku **1988**, kdy společnost Ursus začala vyrábět těžký traktor, který sama vyvinula.

- **Moto Zetor-Polska**

3 600 traktorů Zetor bylo v letech **1995** až **1998** smontováno v Motor-Zetor Polska, což byl společný podnik společností Zetor a Motokov ve městě Kalisz. Zde má dnes základnu Zetor Polska.

Barma

Spolupráce společností Motokov a barmské, státem vlastněné, Heavy Industry Corporation (HIC) sahá do roku **1965**. Od té doby se Zetor 50 Super úspěšně vyvážel do Barmy ve velkých počtech. Oblíbenost traktorů Zetor přiměla vládu, aby v konkurenci jiných značek dala přednost právě jim a poskytla společnosti Zetor výhradní právo k prodeji na barmském trhu.

Ve spolupráci s Motokovem a Zbrojovkou Brno vystavěla společnost HIC závod na místní montáž traktorů Zetor 50 Super v Malunu. Bylo zde vyrobeno na 15 000 traktorů Zetor 50 Super.

Kromě místní montáže Zetor 50 Super, byly dováženy také nejnovější modely Zetor 7011, 7045 a 8011.

Montáž traktorů Zetor byla ukončena v roce **1985**.

Nsawam, Ghana

Důvodem k vystavění závodu na montáž traktorů Zetor 50 Super, přepravovaných z Brna v částečně rozloženém stavu, byla potřeba velkých traktorů na přeměnu lesů v zemědělskou půdu. Závod byl zřízen v nepoužívaných skladech kakaa, které musely být důkladně upraveny, aby do nich bylo možné umístit výrobní linku.

První traktory byly smontovány v roce **1965**. Montáž byla dokončena pouze u 300 traktorů, protože závod byl zavřen po změně režimu (puči) v únoru roku **1966**, kdy byl prezident Nkrumah během své zahraniční cesty sesazen. Zařízení však sloužilo ještě po mnoho let jako opravářská dílna traktorů.

Indie

Koncem šedesátých let indická vláda podporovala výstavbu závodů, na výrobu traktorů, v hlavních indických zemědělských státech.

Závody pro kompletní výrobu byly zřízeny v Pindžuru (HMT), ve státě Harjana a v Barodě, ve státě Gudžerát (Hindustan Tractors). V letech **1970** až **1990** zde bylo smontováno a vyrobeno přibližně 60 000 traktorů.

- **HMT (Hindustan Machine Tools)**

V roce **1971** uzavřela státem vlastněná společnost HMT, což byl největší indický výrobce obráběcích strojů, licenční smlouvu s Motokovem na místní výrobu traktorů 2511 (a traktorů 3511 bez licence!) pod obchodní značkou HMT.

Rychlý rozvoj zemědělských strojů vyvolal potřebu modelů o vyšším výkonu, což vedlo k tomu, že v roce **1976** byly dojednány smlouvy o výrobě modelů 5911 a 6711. V roce **1992** až **1995** společnost HMT vyvážela traktory do USA, pod obchodním názvem Zebra, jako nízkonákladovou alternativu Zetorů.

V roce **1990** společnost HMT převzala budoucí vývoj traktorů do svých rukou a dnes je jedním z největších výrobců traktorů v Indii (což je v současnosti celosvětově největší trh pro traktory).

- **Hindustan Tractors**

V roce **1963** zahájila tato společnost výrobu traktorů Zetor 50 Super (Hindustan 50) a 3011. Díly a součástky pocházely částečně z Brna a částečně se vyráběly lokálně. Výkon byl zvýšen na 70 koní a traktor se spolu s dalšími modely (3011 a 5011) až do roku **1978**. V tomto roce vláda státu společnost znárodnila a přejmenovala ji na Gujarat Traktor Corporation.

Irák

Největším zahraničním výrobním závodem společnosti Zetor, byl montážní závod ve vojenském průmyslovém areálu SEMI, ve městě Iskandaríja, 40 km jihozápadně od Bagdádu. Traktory Zetor se do této země vyvážely mnoho let a v obtížných iráckých podmínkách získaly vynikající pověst. Název Zetor se dokonce stal všeobecně známým pojmem pro slovo „traktor“.

Od roku **1970** se traktory Zetor vyráběly pod obchodní značkou Antar. Během prvním let se roční výroba omezovala na montáž několika set modelů 5511, které byly dováženy z Brna v úplně rozebraném stavu. Brzy následovaly modely 6911 (Antar 70) a 8011 (Antar 80). Výroba se postupně zvýšila na 5 000 traktorů za rok v roce **1977**.

Po celou dobu byly v irácké továrně přítomni českoslovenští odborníci.

Poslední úplně rozebrané traktory Zetor byly dodány v roce 1990 před zahájením první války v Perském zálivu. Během platnosti smlouvy bylo vyrobeno 80 000 traktorů (kolem 20 000 je stále v provozu).

Mexiko

V letech 1993 až 1997 prodávala vybrané modely z řad „92“ a UŘ III společnost Deere & Co ve svých barvách jako řadu 2000. Pro jihoamerický trh se traktory těchto modelů montovaly ze stavebnicových dílů v montážním závodu společnosti v mexickém Saltillu.

Japonsko

V letech **1968** až **1974** dodával Zetor společnosti Iseki kompletně rozložené traktory 4712, 5511 a 5911. Traktory byly vybaveny klecovými koly včetně speciálního brzdového systému kotoučových brzd pro jízdu v mokru při práci na rýžových polích. Během tohoto období bylo dodáno zhruba 4 000 traktorů.

Brazílie

Skupina Agrale z Brazílie a Zetor uzavřely v roce **1997** partnerství na výrobu traktoru střední velikosti, tedy řady 5000, v závodu v Caxias do Sul. Tyto traktory o výkonu 60 – 80 koní, se zaměřením na brazilský trh a jiné trhy sdružení zemí Mercosul, byly vybaveny převodovkami a hydraulikou společnosti Zetor. Motory dodávala MWM Sao Paolo, dceřiná firma společnosti Agrale. Zetor dodává společnosti Agrale výše uvedené součásti i dnes.

Itálie

V 90. letech bylo, pro italsko-německou firmu Same, vyrobeno přibližně 180 malých traktorů typu Z 3320. Uvažovalo se tehdy o spolupráci s americkou Case International Harvester.